

ZAGREBAČKI PLESNI ANSAMBL U SURADNJI SA CIE MARTINE PISANI I ZAGREBAČKIM KAZALIŠTEM MLADIH, *BLINK*, KOR. MARTINE PISANI

Treptaj kao vječnost

IVANA SLUNJSKI

U relativno kratku razdoblju Martine Pisani, čija su autorska promišljanja trenutačno u žarištu interesa svjetske plesne scene, dvjema je predstavama hrvatskoj javnosti razotkrila svoja poetska načela. Riječ je o predstavi *Sans* (Bez) u produkciji La compagnie du solitaire i koprodukciji Fabrik Potsdam, kojom je gostovala na ovogodišnjem Festivalu plesa i neverbalnoga kazališta Svetvinčenat, potom i na Platformi mladih koreografa, te o premijerno izvedenoj *Blink* (Treptaj) u produkciji Zagrebačkoga plesnog ansambla. Koreografski razvoj Martine Pisani najčešće se povezuje sa zasadama plesne avangarde i Judson Dance Theatera. Premda je surađivala s Yvonne Rainer i Davidom Gordonom, njezin je rad opterećen avangardnim pomacima koliko i rad pobornika estetike *slabog teatra* 1990-ih, primjerice, Jérômea Bela ili Borisa Charmatza. Ne previše, uzmemo li u obzir da su paradigma banalnoga ili svakodnevnoga tijela i ne-ples, sama prezentnost pa i odsutnost tijela, odnosno sve što umjetnik označi kao ples, regularna polazišta plesnih istraživanja, koja se nakon kritičke i teorijske evaluacije teško mogu dokinuti.

Predstava *Blink* dio je ciklusa *Running Times* započeta u Bologni, koji Pisani tematski usredotočuje na dimenziju vremena, usmjerena stalnu mijenjanju zemljopisnog konteksta te umjetničkoj razmjeni i suradnji. *Blink* je dramaturški podređena (dramaturg Saša Božić) procedurama naoko slučajnih susreta, koji su neizbježni jer plesači neprestano cirkuliraju scenom, ulazeći na ogojenu scenu i izlazeći kroz sve moguće orvore, gomilajući pritom scenografske elemente, kantu za smeće, užad, metle, vratilo,

dio stuba. Pozivajući se na filozofiju Henrija Bergsona, Pisani jednači sliku s kretanjem i materijom. Prema Bergsonu bit je zbilje trajanje samo, koje obično izmiče našoj percepciji. Analitičko rasuđivanje iskrivljuje neposrednost življenja, cijepajući ga u mozaični niz nepovezanih stanja. Vrijeme se, po tim principima, mjeri prostorom, što opet ne odgovara biti vremena. Umjesto razuma uvid u bit života daje intuitivno spoznavanje, ona je *bljesak samoočiglednosti* ili, kao u predstavi, treptaj. Tijekom predstave plesači ispunjavaju postavljene zadaće, koje se temelje na uobičajenoj logici obavljanja svakodnevnih dužnosti, no ovaj put umetnutih u netipične prostore scene. Odsutnost, zamor, zanos ili dokoličarenje tijekom pojedinoga zadatka kao što je ribanje scene ili pranje pretpostavljenih prozora, izvan uobičajena konteksta svraća pozornost na protok vremena, na postojanje, na prezentnost plesaćkih tijela. Neprekidnost kretanja tijela koja naglašeno miruju i istodobnost zbivanja ističu nagli prekidi u kretanju, iznenadni *umor* i *spavanje* plesača usred nedovršena posla. Prijelaz iz jednoga stanja u drugo, iz budnoga u san, narušava ustaljenje perceptivna opažanja u konačnu sliku. Istodobno je djelovanje plesača oslobođeno bilo kakva *korisna* ishoda, svaki pokret znači nešto sam po sebi.

Pisani se i u *Blinku* i u *Sansu* odriče svake spektakularnosti izvedbe, uprisutnjujući prostor interakcijama plesača te reakcijama plesača u odnosu na dani prostor. Izvođački je trojac iz *Sansa* na posve praznoj sceni iskoristio repetitivnost pokreta i nagle prijelaze sekvenca, prevrednujući pamtljivost i poteškoće pamćenja fiksiranoga slijeda pokreta, nalazeći u *pogreškama* mogućnost za igru i inovaciju, što je re-

Prizor iz predstave

zultiralo iznimno duhovitim situacijama i zasluženo prometnulo koreografsku građu u predstavu koja se *more* vidjeti. Za razliku od njih, plesači Zagrebačkoga plesnog ansambla (Sara Barbieri, Darija Doždor, Marko Jastreviski, Zrinka Lukčec, Maja Marjančić, Andreja Široki, Ognjen Vučinić), izvedbeno i više nego dorasli zadaćama koje Pisani pred njih postavlja, u plesaćki nezahtjevnim scenskim akcijama djeluju kao da im je na sceni neugodno u vlastitoj koži. Unatoč gomilanju rekvizita i scenografskih elemenata koji se bez nekog prevelikog razloga zatječu na sceni, s čijom se pojavnošću u *krivom* kontekstu računa da će proizvesti komični efekt, a zahvaljujući zazoru

plesača prema predmetima i nedovoljno iscrpljenu propitivanju odnosa prema njima ili prema drugim plesaćima ili njihovoj nedovoljnoj *sraslosti* s koreografskom građom, predstava zapada u dosadu. Ista koreografska poetika i sličan koreografski pristup izvedbenoj građi i plesaćima, uz različita plesaćka iskustva i unatoč zajedničkim naporima, može ishoditi dijametralno suprotan učinak. Protok vremena *mjerljiv* je u objema predstavama – dok *Sans* protječe u hipu držeći pozornost publike gotovo cijeli sat na visokoj razini, koncentracija u *Blinku* brzo opada, a treptaj se pretvara u vječnost.